

szor szolgáltatott alkalmat, még énekes madarainkra is szerfelett nagy veszedelmet hoz.

Flóberttel pompásan meg lehet löni a gabonában hívóra előcsalt fűrjecs két, a tó nádasai szélén nyugodtan úszkáló réczét, a fészekben ülő vadgalambot, gerliczét, a kertek alatt hívogató foglyot, a mezei gyalogutakon bandukoló süldőt, sőt — amit sokan még hinni sem fognak — a 9 mm.-es vontcsövű flóberttel az erdei kaszálón legelésző őzikét is!

Maholnap hiába sétálunk ki, hogy a tavaszi ébredést csodálva, a tavasz hírnökeinek énekében gyönyörködhesünk, mert csak kihalt mezőt találunk. Akár mily száraz is az út, a búbos pipiske nem kotorász annak porában; a patakocska szélein nem sétálgat a billegény; rigó nem szól a bokorban, pacsirta nem zengi dicsőítő énekét, sármány nem hintáztat a fűz tetején, czinke nem kapkodja a gyümölcsfák ágacskaín szunnyadozó bogárkakat — és egyáltalán nem önt semmi egy csepp életet sem a tavaszi virányba.

S ha kérdjük, miért van ez így? Nem akarom mondani, hogy az egésznek az oka a flóbert, de hogy része van benne, az bizonyos.

Az is igaz lehet, hogy talán nem mindenütt fordul ez elő, de véletlenül hamar fel tudnék sorolni egy pár vidéket, a hol a flóberttel tett kirándulások, séták, akár magánosan, akár tömegesen, valóságos kultuszukat űzik, melyek pedig annál hátrányosabbak, mivel rendszerint tavaszkor, a tenyész-évadban leggyakoribbak.

A fiatal Nimród, ha már megúnta a rövid téli napokon át az udvaron kifeszített papirosdarabot lövöldözgetni s a szomszéd kertjéből átnyúló eperfáról a verebeket, czinkéket s mindent, a mi szeme elé akad, leszedgetni, vagy a kerítés kiálló tégladarabjait széttörögetni: alig várja a kikeletet, hogy visszatért énekeseinken »szoba«-fegyverét kipróbálhassa. Hogy ezután az ambíciózus vadász-

ifjú ezeknél sokszor nem is áll meg, az valószínű.

Pedig mióta a flóbert megszűnt szoba-fegyver lenni s a 6 mm.-es fegyver helyébe általánosan a 9 mm.-es lépett, azóta biz azt megérzi madárfaunánk minden hasznos képviselője.

S vajjon a mai viszonyok mellett van-e orvosság e flóbert-mánia ellen? Nincs; mert hiszen még fegyveradó alá sem esik; vele bátran lehet járkálni a határban mindcsefé.

Veszedelmes a flóbert az apró madarakra nézve, különösen azért, mert tavaszkor a fészkelés idejében és fészkek közelében lehet madarainkat legkönnyebben leszedni a galyról. Azonban még ártalmasabb talán a madárfogdosók működése, akik ezrével fogják össze apró dalosainkat. De ezekről máskor szölok.

Bebercsi.

A gubacsokról.

(IV. rész.)

(Folytatás.)

II. A kocsányos-, kocsánytalan-, pelyhes- és magyar-tölgy gubacsai.

74. Orsó alakú, 6—12 mm. magas, hosszában bordázott és a levél széléhez, vagy főéréhez nőtt gubacs. Kocsánykája rövidebb, vagy hosszabb. Máj. és jun. A darázs a második év április havában. (Q. Rob.)

* *Andricus seminationis* Adler.

— Tojásdad, vagy hengerded, a főér csúcán ülő gubacs; 3—5 mm. hosszú és hólyagos szőröcskéktől szemcsés felületű. Máj. A darázs ugyanakkor.

* *Dryophanta verrucosa* Schlecht.

75. (2.) A gubacs teste 3 mm.-nél hosszabb, gyakran nyúlványokkal 76.

— A gubacs teste 3 mm.-nél rövidebb, kopasz, vagy csak alul gypjas 79.

A rab- király szabadon.

(Fantasztikus állatregény.)

— Irta: *Bársony István.* —

Bevezetés.

Mintha gyászos, szomorú sóhajtást hallanék. Mintha a sóhajtást harangkongás kísérné messziről.

De nem templomi harangszó, hanem a szelek összecsapódásából származó, amelynek búgással, jajongással váltakozik egyhangúsága.

Honnan jön?!... Talán a távolban látszó kék hegyek mögül, ahová túlvilági visszhang sodorta. Gyöngéd a hangja, mint a méhzumogás. Vagy tán a föld szívéből törnek fel a halkan konduló panaszok; kinnal fúrják keresztül magokat a látatengeren, ami a mélységben forr; azután átverődnek az év-milliók során sziklává keményült rétegeken, amelyek valaha, a világ kiskorúsága idejében, cseppfolyós tűzzel sisteregtek.

A bűvös gyászhangok soha meg nem szűnnek.

Belefájul a szívem s aggódva kérdem a láthatatlan

Erőtől: micsoda jel van ebben a folytonos, titkos jajgatásban? Nincs felelet; — csak szól a harang tovább.

Olyan a hangja, mintha szellőingatta rózsagaly kopogna az alvó szűz ablakán.

Cseng tőle a fülem s néha már el is feledem, hogy ez a csendülés örökös és valahonnan a másvilágról hallik idáig.

Hallgatom; — néha tán nem is igazán hallom, csak úgy képzelődöm.

Mégis úgy van, hogy a halálharangot húzzák.

Kinek? minek? . . . Valaminek, ami elmúlik, haldoklik.

Szellősuhanást érzek. Láthatatlan szárny lendített egyet a levegőn. Valaki érkezett. Megrezzelve nézem, keresem.

A *Mulandóság* van itt mellettem és egykedvűen néz rám. Halálos közhöly ömlik végig rajta.

— Mit töprengsz? kérdi hangtalanul, a szemével. (A szívem hallja a kérdést, nem a fülem.) Minden elmegy lassan a maga útján és nem lehet, hogy ami van, alakot ne váltson. De nem vész el azért egy porszemecske sem. Az elmulás csak átalakulás.

— Miért szól a harang folytonosan, szellem?!

— Mert az alakváltozás is halál. Ami egyszer volt, az többet sohasem lesz. Eltűnnek a mai nap gyermekei; jönnek felém mind, a ki mutatom nekik az utat a múltba. Onnan a régi formában nincsen visszatérés. Bármit hoz a jövő, az már nem folytatás, hanem újjászületés. A temetők pora emberszívekkel keveredik s virág nő belőle. A mi valaha dobogott, most egy parányi illatnak édesanyja. — A túlvilági harang mindennek szól, amit a pillanat épen belesodor a múltba. A földön szakadatlan a harc. Az erős marja a gyöngét; — s aminek már nincs jó helye a régi hazában, az elköltözik.

— Hová?!...

A tölgy gubacsai.

61. *Andricus seminationis* Adler. — 62. *Andricus quadrilineatus* H. — 63. *Andricus ramuli* L. — 64. *Neuroterus* Schlechtendali Mayr. — 65. *Andricus amenti* Gir. — 66. *Andricus occultus* Tschek. — 67. *Cynips calicis* Burgsd. — 68. *Cynips caput medusae* H.

A *Mulandóság* lenézett maga elé. Keresd a világ régi képét. Idefent nem talárod. Az őspáfrány, ami valaha olyan volt, mint az őserdő, el van temetve a kőszén-rétegekben. A mammoth elmúlt s a megatheriumokat, plesiosaurusokat csak a néma kőületek magyarázzák. Az ezredéveknek nem kell segítség ahhoz, hogy megőröljék a sziklit. Az élet pedig önmagát emészti.

Mindennek megvan a halálos ellensége. Ez az állandó harc csak jobban siettetni az elmúlást. A végső harcban is csak egy lehet győztes.

— S a végső diadal kié?!

A szellem gúnyosan mosolygott. — Nem mindegy az?! Sorsát az utolsó maradt győztes sem kerülheti el. A harang neki is szól. A haldoklás állandó és örök. Ma még a földön az őslakók utódai közt is félelmes ellenségei vannak az embernek. A Paradicsombeliek közül eddig még kevés múlt el végkép. Te épúgy ismered a tigrist, mint Ádám ismerte. De az írás semmit sem tud arról, hogy mammoth is lett volna a Paradicsomban. Ádám csak tegnap élt; a mammoth tegnapelőtt. Ami a tegnapelőttöt megelőzte, az a te számodra csak sejtés. Az ember csak a kihülésben levő földet szemlélheti; a nap melegét csak millió mértföldekről bírja ki; pedig, hogy élhessen, melegért sóvárog. De a neki való melegben már tudóvészessé sorvad az őspáfrány, amelynek forró levegő és fülledő gőz kellett, hogy buján nőhessen.

Szorongva, kíváncsian kérdeztem: — *Mikor lesz a vég?*

A szellem vállat vont. — *Neked* úgyis mindegy; mi közöd hát hozzá? Ha billiószor billió év múlva lesz: teneked annyi, mintha száz év múlva lenne. Hisz te száz év múlva sehol sem vagy, por vagy.

Billió év! hát mi az? Nem több egy másodpercnél. A végtelenben nincsen mérték. A kérészbogar élete épen olyan hosszú, mint a tied. Mindketten kezditek s végzitek. E két határ közt szenvedtek s örültök. A bogárnak mindene egy nap; te, ha szerencséd van, eltartasz száz évig. Ami életetek határába belefér, csak az a tettek. S a bogárnak egy negyedóra annyi, mint neked egy egész év. Utódokra vágytok, ez a közös vonás mindnyájatokban. Unokáitokat féltitek, pedig az utód nem siratja az őst.

— De a cél a jövő. A jövő pedig az unokáké. Rájok gondolva: előre haladunk, a jövőbe nézünk...

— Igen, a sir felé, vágott közbe a szellem. És odáig is millió sír mellett viszen utatok. Kiirt az ember mindent, ami terhére van. Folyvást sírokat ás, egyre temet. Az emberen kívül a föld lakói fogynak. Végül az ember maga marad s akkor egymást eszi. Hallod a harangot?...

»A föld lakói fogynak...!« — Hogy cseng a fülemben a zürzavaros panasz!... A szellem igazat mond. Az átalakulás nem tart szünetet. Az ember megváltoztat mindent; az őserdőt kivágja s hazátlanná teszi, pusztu'ásba hajtja, a mi ott élt; — a

76. 5–10 mm., gömbölyded gubacs; egyenlőtlen hosszúságú és ragadós nyúlványokkal sűrűn borítva. A barka-virágzat tengelye megvastagodott. A darázs a következő év tavaszán, néha csak a harmadik esztendőben hagyja el a gubacsot. (Q. Robur és conferta.)
* *Andricus Mayri* Wachtl.
- 3–5 mm., nyúlványok nélkül 77.
77. Bogyóképű és állományú gubacsok. (Q. Rob. pub. sess.)
* *Neuroterus baccarum* L.
- Tojásdad, vagy orsóalakú gubacsok, vörös sávokkal, gyakran bordákkal 78
78. A barka tengelye megvastagodott. Orsó alakú, ülő vagy nyeles, bordázott, vagy sávzott gubacs, hátraálló szőrözettel. Május; a darázs következő év április havában. (Q. sess.) * *Andricus seminationis* Adler.
- A virágzat tengelye nincsen megvastagodva. Tojásdad, gyengén bordázott, kopasz gubacs. Mint az előbbi.
Andricus quadrilineatus Hart.
79. Hosszú, gyapjas szőrözettel 80.
- Kopaszak, vagy csak rövid szőrökkel borítottak 81.
80. Számos gubacs csoportosulva, diónagyságú, gyapot-labdához hasonló csomókat alkotnak a barkákon. Máj.; a darázs ugyanakkor. (Q. Rob., sess. és pub.)
* *Andricus ramuli* L.
- Magánosan, vagy csoportosan előforduló gubacsok, 2 mm. hosszúak, tojásdad alakúak; 6–8 mm. hosszú, fehérhajú üstökkel. Máj. és jun.; a darázs ugyanakkor. (Q. sess.) * *Andricus cirratus* Adler.
81. A portokból fejlődő gubacsok, melynek maradványa jól látható a gubacs mindkét oldalán 82.
- A vaczkon fellépő gubacsok; a gubacs a virágrészek között emelkedik ki, néha ezek is résztvesznek a gubacs képzésében 84.
82. A portok a gubacs csúcsán foglal helyet; megérve le-hull. Junius; a darázs augusztusban, gyakran csak a következő évben. (Q. Rob., sess. és pub.)
Neuroterus Schlechtendali Mayr.
- A portok a gubacs oldalán foglal helyet; nem hull le 83.
83. A gubacs szőrös. (Q. sess. és pub.)
* *Andricus amenti* Gir.
- A gubacs kopasz. (Q. sess.)
Andricus xanhopsis Schlecht.
84. (81.) Q. pubescens. A rügy nyitott, a barka fejletlen; 2–2.5 mm., tojásdad, vörösbarna, alja kopasz, csúcsa szőrös; 1–3 a barka tengelyén.
* *Andricus occultus* Tschek.
- Q. sessiliflora. A barka fejlett 85.
85. Fehéren szőrös, 2 mm., tojásdad, hegyes végű gubacska. A darázs juniusban. *Andricus pilosus* Adler.
- Kopasz, csak a csúcsa szőrös 86.
86. 1/2 mm., nyújtott tojásdad alakú, hegyes, zöld, később sárga. Május; a darázs juniusban.
Andricus nudus Adler.
- 2–2.5 mm., sárga, barna csúcsal; különben mint az előbbi. *Andricus* sp.
87. (2.) A makk alakul gubacsá és a kupacsokban marad, azzal összenő. *Cynips* Sp.
- A gubacs a kupacson fejlődik 88.
88. Nagy gubacsok, a kupacsot többé-kevésbé elrejtik 89.
- Kisebb gubacsok, a kupacson ülnek 90.
89. Q. Robur-on; lebenyekkel ellátott gubacs, fiatalon sötétzöld és ragadós, később barna. (Suska). Ősszel érett, a darázs tavasszal röptül. * *Cynips calycis* Burgsel.
- Q. pubescens, sessiliflora és conferta. A gubacs teste hosszú, elágazó, hegyesvégű, fonalszerű és meggyömbült nyúlványokkal teljesen körül van véve. Ősszel érik, a darázs tavasszal röptül.
* *Cynips capit medusae* H.
90. Borsó nagyságú és alakú, a kupacs szélén fejlődő gubacs; selymes szőrű és vörös (Q. pub.) vagy zöldes és kopasz (Q. Rob.) Ősszel hull, a darázs a harmadik év tavaszán. * *Andricus superfetationis* Paszl.
- 10–24 mm., nyúlványai bunkós végűek és ragadósak 91.
91. A nyúlványok elszórtan és szabálytalanul vannak a gubacs fölületén elhelyezve, rövid nyelűek és végük

mocsarakat kiszárítja; a pusztákat a maga fajtájával benépesíti. Előle minden fut, — bele a halálba, az elmúlásba.

Mi az: ezer év? S mégis elég, hogy az állatvilág leg-szebb, leghatalmasabb fajtái azalatt végkép elmúljanak. Bölény valaha sok volt; — most az utolsó mohikánokat féltve őrzik, magnak. Az állatvilág napjai megszámlálvák. Az ember érdeke így kívánja.

Keresem a szellemet, nem látom már. Alakja elmosódott, foszló köddé változott lassankint. Az is elmúlt. Csak álombeli sóhajtásként, a harmathullás lágyásával hallottam valamit még:

— Ezer év múlva nem lesz más vadon, csak amit az ember önző lelkében talál; nem lesz más állat, csak amely neki rabszolgája, de azért a harang neki is szól! . . .

— Szellem, még egyet: a vég boldog lesz-e, vagy nem?! Már nem a szellem felelt, csak a visszhang: *nem! nem!* Merőn néztem magam elé.

Amíg tűnődtem, lement a nap; sötét éjszaka volt körülöttem.

Szemem előtt összefolytak a körvonalak; a sűrű feketeség félelmesen terjedt.

Az éj leplebe burkolódzott a föld; minden hallgató volt.

Úgy rémlétt, hogy máris rohanvást közeledik az idő, amit a szellem megjósolt. Mintha századok surrantak volna el fölöttem a kietlen semmibe, a múltba.

Megszoktam az éjt s szinte bántott, amikor egy ponton

elkezdett fényesedni az ég. Nem olyan szelid, halvány fény volt az, mint a holdé. Sokkal élénkebb annál, mindegyre vörösebb. Gomolygó felhők jelentek meg fölöttem, haragos arczzal, ijesztő sietséggel.

A vörösségből most kicsapott valami. Egy kígyónyelvű láng. Láttam fényénél, hogy a komor felhő nem igazi; dülöngő füstoszlop volt az, szinte kavargva örvénylett, hajladozott a szélben.

— Tűz van! tűz van! — hangzott e perczen mindenfelől. A harangokat kezdték félrevern.

Az a másik harang, a túlvilági, ebben a földi lármában végkép elhallgatott.

I.

Abdullah boszúja.

A Biscaya-czirkuszban két előadás volt s a személyzet alig várta, hogy a fáradságos nap után pihenni mehessen.

Felice Borghio, a főrendező, erélyes hangon szidta azokat, akik a rendezéssel nem tudtak hamar elkészülni. A használatban volt felszerelést mérnöki pontossággal rakatta helyére s jaj volt annak, aki csak egy hajszálnyira is eltévesztette feladatát. Azt a dühös olasz mindjárt megöklözte.

A manegeben nem is volt semmi hiba; hanem az állatsereglet felől már másodízben hallotta Borghio azt a felhördülést

- kihegyezett. A darázs a harmadik év tavaszán röptül. (Q. sess.) * *Andricus Seckendorffi* Wachtl.
- A nyúlványok sűrűn fődik a gubacsot, vékonyak és gömbös hegyűek. (Q. Rob. és pub.) A darázs a második év tavaszán röptül. * *Andricus lucidus* H.
92. (1.) Ág-gubacs. Fiatal ágakon, gyűrűalakú megvastagodással körülsánczolt mélyedésben ül a pajzstetű. * *Asterodiaspis quercicola* Bé.
- Leveleken 93.
93. A hajtások végén a fiatal levelek eltorzulnak, ereik megvastagodnak és végre elszáradnak. Gubacs-légy. *Diplosis (Contarinia) quercina* Rübs.
- A gubacsok a levéllemez felületén, vagy szélén keletkeznek 94.
94. A lemezen képződő gubacsok 95.
- A levél széle alakul gubacsosá 97.
95. A lemez alsó oldalán rozsdaszínű szőrmezők keletkeznek s azok közt élnek az apró atkák. * *Phytoptus quercinus* Can.
- A lemez felül kidudorodik, alul megfelelő mélyedéssel 96.
96. A dudor alig 1 mm. átmérővel, zöldszínű és magános. Levélbolha. *Trioza remota* Först.
- 2-3 mm., színehagyott, egy-egy levélen nagy számmal; a rovarától elhagyva gyakran egy gomba (*Sphacria quercina* Desm.) üti föl benne a tanyáját. Pajzstetű. * *Acanthohermes quercus* Koll.
97. (94.) A levél széle kagyló- vagy táská-alakú gubacsosá alakul. *Phylloxera coccinea* Heyd.
- A levél karéja, vagy a karajok közti széle a lemezre borulva alkotja a gubacsot 98.
98. A levél karaja borul a lemez alsó oldalára. * *Diplosis (macrodiplosis) dryobia* Fr. Löw.
- A karajok közti levélszél borul a lemez felső oldalára. * *Diplosis (macrodipl.) volvens* Kieff.

(Vége)

A magyar zoologusok működése.

A Természettudományi Társulat állattani szakosztálya f. hó 1-én tartott ülésén első sorban az új tisztikart választotta meg három évre.

Elnök: *Dr. Entz Géza* műegyetemi tanár; alelnökök: *Dr. Chyzer Kornél* ministeri tanácsos és *Dr. Horváth Géza* nemz. muzeumi igazgató-őr; jegyző: *Dr. Kertész Kálmán* nemz. muzeumi assistens. Szerkesztő: *Dr. Lendl Adolf*.

Ezután *Dr. Horváth Géza* ült az előadói székbe s felolvasta *Biró Lajosnak*: »Állattani közlemények Uj-Guineából« című dolgozatát.

Először egy óriás, kb. 20 cm. nagyságú, élénk zöldszínű szöcskéről beszél, mely az őserdő fáinak koronáján szokott tartózkodni s tudományos neve *Hyperomala virescens* Boisd.

Előtorja igen hasonlít azokhoz a fatalakhoz, melyeket a benszülött pápuák kőbaltáikkal szoktak faragni. A benszülöttek szintén ismerik e szöcskefajt s tálás szöcskének nevezik. Bízva zöld színében és szárnyai alakjában, mely a levelekhez teszi hasonlóvá, az embertől sem menekül s így könnyen megfogható. Igen érdekes *Biró* azon megfigyelése, hogy madarak ellen miképen védekezik ez a nagy szöcske. Ha egy madár megtámadja, elkezdí lábait s szárnyait rázni. Az ettől származó hangot az öblös, tálszerű előtor csak erősíti s a madár mintegy elbámulva visszahuzódik. De ilyenkor a szöcske is elhallgat és csak újabb támadás esetén ismétli előbbi mozdulatait. Ezt mindaddig folytatja, míg csak a madár, megúnva a játékot, el nem száll.

Egy másik szöcskefaj szintén érdekes megfigyelésre adott alkalmat. Ennek alakja hangyát utánoz, még pedig olyan fajt, mely nagy társaságban egy futónövény összefont leveleiben tanyázik s melynek közelében tartózkodik az említett szöcske. Ez alakját arra használja fel, hogy a hangyák közé keveredve, védelmet talál ott ellenségei ellen.

A harmadik állat, melyről megemlékeznek, egy *Embia*-faj; még itthonléte alatt gyűjtötte *Czirkveniczán* e nemnek képviselőit s most Uj-Guineában is feltalálta ezt a genoszt. Akkoriban még nem tudta, miféle állat került birtokába; ásóláibaival a

amit *Szultán*, a vén hímoroszlán, olyankor hallatott, ha ingerkedtek vele.

A czirkusznak minden kincse mellett az állatsereglet volt legnagyobb dísze s vonzó ereje. S ebben is *Szultán* volt a kedvelt.

Páratlan szépség a maga nemében. Igazi király, igazi férfiú, aminőt csak a szabadság szül s a veszély fejleszt. Nem olyan satnya állatkerti szülött, aminőt annyit látni elgyávásodva, kutyaszelidséggel. Hazája Afrika sivatagja, ahol halálmegvetést, rettenthetetlen bátorságot, zsarnoki akaratot égetett belé a tropikus nap. Hatalmas fejtét bozontos barna sörény körítette, amely már szinte a feketébe árnyalt; oszlop-lába irtózatosságot sejtetett. Nagyon szép volt.

Megmaradt vadnak, félelmesnek, rabságában is.

Gyűlölte az embert s jaj lett volna a vakmerőnek, aki a szelidítés szándékával közeledik hozzá. De legjobban gyűlölte *Abdullah*t, a czirkusz szerezcsen szolgáját, aki az állatsereglethez volt beosztva ápolónak.

Ez a szerezcsen ott volt, amikor *Szultán*t a neki ásott veremben elfogták. Az állatszélidítő háromannyit adott a sivatag remek királyáért, mint bármely más bestiáért. *Abdullah* majd megbolondult fájdalomában, amikor arról volt szó, hogy a fogoly királytól meg kell válnia. Pedig a »király« borzasztóan haragudott rá. Nem tudta elfeledni, hogy a dróthurkot ez a fekete ellenség dobta a nyakába, amikor a ketreczbe emelték.

De azért *Abdullah* ment vele, világgá, mint a szerelmes legény a kedvese után.

Ha *Abdullah* csak odaállt is a ketrecze elé, *Szultán* dühbe borult s hörgött, hogy megrezdült bele az épület teteje.

Borghio azt hitte ilyenkor, hogy a szerezcsen kötekedik a czirkusz díszével. Szidta *Abdullah*t, mint a bokrot. A szegény ördög hiába védekezett.

Talán most történt először, hogy csakugyan bántotta *Szultán*t. A »király« ráfeküdt a ketrecz tisztítására használt rúdra s nem akart mozdulni. *Abdullah* egy vasbottal megpiszkálta. Épen erre rohant oda *Borghio* s úgy vágta pofon a szerezcsent, hogy a Szahara minden homokja ott kavargott attól a szeme előtt.

Az olasz kiabált s tovább rohant.

Abdullah lassan tért magához.

Ez volt az első ilyen gyalázatos megszegyenyülés, ami életében érte.

Nyögött, hörgött, vonaglott, de nem a testi fájdalomtól. Belemarkolt göndörfelete üstökébe s vadúl tépte. Szemgolyója csaknem kiugrott üregéből. Fehér fogsorát ijesztő módon csikorgatta.

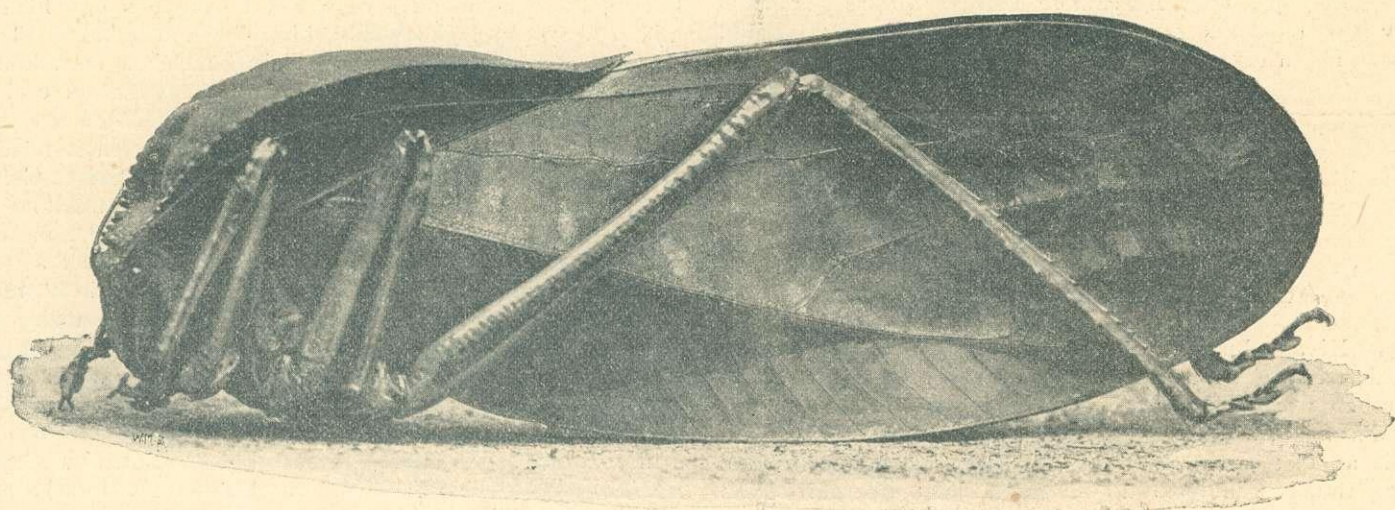
— Láttatok? — láttatok?! kérdezte a vadállatokat és halk, elfojtott hangon üvöltött, mint a sakál a kezdődő éjben.

Ott volt az egyik ketreczben *Zulejka*, a bengáliai nősténytigris. Vénusz a tigrisek között. Csíkos testét csúsztatva

Gryllotalpára emlékeztet; azóta, különösen a Singaporei muzeum könyvtárában kutatva, ráakadt e nemről szóló irodalomra is. Az állat rendszertani helyzete sem lévén egészen tisztázva, felhívja a magyar entomologusok figyelmét a magyar tengerpartra, hogy ottani gyűjtéseik alkalmával szenteljének figyelmet ennek az állatnak s állapítsák meg a magyarországi faj nevét.

Végül a »repülő százlábúról« beszél tüzetesen. Ez valószínűleg a Linné-féle *Scolopendra phosphorea*; erről Linné azt

hajókon is gyakori. Hogy a »repülő százlábú« meséje honnan ered, annak a magyarázatát is megadja *Biró*. Ez egy százesztendőös mese, mely annyira elterjedt a hajósok között, hogy ha pl. valaki, mint ő is egy alkalommal, a pusztá tényt mondja el nekik, nem csak hogy el nem hiszik, hanem még le is nézik az illetőt. Arra gondolni, hogy ez a százlábú a szárazföldről mászott, vagy czipeltetett valami tárgygyal a hajóra, a »tapasztalt hajósoknak« nem is jut eszükbe. A természettudós előtt ez

Hyperomala virescens Boisd. Egy új-guineai szöcskefaj, melyet *Biró* Lajos több példányban a M. N. Muzeumnak küldött. (Természetes nagyság.)

írja, hogy a Szentjános-bogár módjára világít és száz mérföldnyire a szárazföldről esett a hajóra az indiai s aethiopiai tengeren. Ez a százlábú Uj-Guineában igen közönséges s a pápuák is ismerik. A test oldalán levő mirigyekből nedvet bocsát ki, melynek oly erős foszforos fénye van, hogy nappal is szembe-tűnik; a bőrhöz érve, maró, kellemetlen hatása van. Az új-guineai cölöpökre épített deszkaházakban rendes vendég, sőt a ruhaszekrényben és az ágyakban, de még a tengerjáró nagy

a rejtvény természetesen könnyen megoldható, de a viharedzett, tapasztalt hajós meggyőződését semmiféle érvekkel sem lehet megdönteni. A mese azt mondja, hogy a szél és a felhő hozza ezeket az apró állatokat a tenger közepén járó hajókra és a levegőből hullnak alá. Ezt hiszik, holott tulajdonképen a hajón, annak ezer zege-zugában voltak elbújva s néha azután előkerülnek. Előadó a szóban forgó állatokat *Biró* Lajos gyűjtéséből be is mutatta.

lendítette tovább, amint meggondoltan sétált le s fel a vasrács mögött. Az egér nem léphet nesztelenebbül.

A sarokban egy még erősebb vaslécczel körülvelt ketrecz rúdjaít rázta valaki némán. Egy pár merev szem kandikált ki a rács mögül, sötéten, kíváncsian. Az volt a »czar«, a nagy gorilla, amely a tigrist is megfojtotta volna roppant ökleivel. Embermagasságra nyújtózkodva kapaszkodott a léczekbe s néha rántott rajtok egyet. Most Abdullaht bámulta s összezacsattogtatta szörnű állkapcsát.

A többi állat nyugodtabb volt; a medvék összegomolyodva aludtak; az elefánt feldobta orrmányát a nyakára, úgy szunyókált.

Abdullah tajtézkzott. Körme belemélyedt a tenyerébe, úgy összeszorította az öklét. Rohant a ketreczek mellett le s fel, mint a megvadult jaguár. Sötét feje zúgott a még sötétebb gondolattól, ami most hirtelen megfogamzott benne.

Megállott, hallgatódzott. A czirkuszban lassan elcsöndesült minden. A Borghio recsegő, kiállhatatlan hangját már nem lehetett hallani. Bizonyosan lefeküdt az inspekziós szobában. Most épen ő volt soros.

Abdullah odasompolygott a deszkabódéhoz, ahol az inspekziós vaczka volt. Belülről egyenletes, nehéz lélegzést hallott. Már aludt az, aki bent volt. Csak Borghio lehetett.

A szerencsen visszafutott az állatsereglethez, mint az árnyék. Lassan kúszott egy üvegszekrényhez, amelyet erős drót-

hálóval borítottak volt le. Benézett a szekrénybe. Ott egy különös, mozdulatlan tekercs volt, puha széna között. A tekercs vörösösen fénylett a szerencsen tolvajlámpájának a világításától.

Az a tekercs volt a »vörös ördög«. Egy délamerikai korallkígyó. A legszörnyűbb bestiák egyike, amelynek a marása másodpercsek alatt halált okoz.

Abdullah felemelte az üvegszekrényről a dróthálót, a szekrénykét átnyalabolta s macskalépésekkel vitte az inspekziós szoba felé.

A kígyó felébredt s ámbár helyzetén nem igen változtatott, mégis kíváncsiságot árult el. Szeme élénken csillogott, amint a szerencsenre szögezte; fejét néhány újjnyira felemelte, nyelve idegesen villant ki szájából s aközben sziszegett.

Abdullah megállt az ajtó előtt. Gondolkodott.

(Folytatása következik.)

